

Länsstyrelsen i Jämtlands län Strukturfonderna
Ank. 2009 -03- 0 3
Dnr N 30441-123-08

Slutrapport

1. Sammanfattning

Nettverksentreprenör projektet har genom ett förprojekt utredt möjligheten för att etablera ett huvudprojekt som ska förbättra verkstadsindustriens möjligheter till att samarbeta för derigjennom att utnyttja ledig produktionskapacitet på en effektiv måte. Det har vært arrangert møter med bedrifter i Orkdal, Verdal, og Kramfors. Bedriftene har vist betydelig positiv interesse.

Prosjektet konkluderer med at det ut fra tekniske muligheter, og interesse fra ulike bedriftskonstellasjoner, at det er både mulig og ønskelig å gjennomføre et hovedprosjekt under normale forretningsmessige forhold. Uheldigvis startet dette prosjektet opp samtidig med at finanskrisen slo innover Sverige og Norge. Det er ut fra de rådende økonomiske betingelsene, i praksis ikke mulig å gjennomføre et hovedprosjekt før finanskrisen er over og bedriftene har en forutsigbar økonomisk horisont, hvor bank tjenestene fungerer som forventet i et moderne samfunn.

2. Bakgrund

Verdal Näringsforum (VN) är en paraplyorganisation med mer än 110 mindre och medelstora företag i Verdal, som sysselsätter över 3000 anställda. VN ska vara aktiv i arbetet med att främja näringsutveckling och sysselsättning. VN önskar genom ett förprojekt att etablera ett huvudprojekt som ska förbättra verkstadsindustriens möjligheter att utnyttja ledig produktionskapacitet på ett effektivt sätt, och för att utveckla och producera nya produkter och tjänster som stärker den ekonomiska utvecklingen i företagen.

I Trøndelag är det i dag en stor brist på ledig produktionskapacitet i mekanisk industri. Kapacitetsbristen gör produktionen dyrare, samtidigt som den begränsar möjligheterna till att etablera en ekonomisk stark region.

Hos verkstadsindustrin i Mitt-Sverige är det däremot ledig produktionskapacitet., bland annat som en följd av reduktion av produktionskapacitet i träförädlingsindustrin. På grund av brist på gränsöverskridande aktiviteter, används inte idag den lediga produktionskapaciteten för att skapa effektiv tillväxt för att etablera en konkurrenskraftig region i Mitt-Norge och Mitt Sverige.

Projektets resultat vill stärka konkurrenskraften och marknadsmöjligheterna för verkstadsindustrin genom att använda gränsöverskridande hjälpmedel. Då inkluderas målrättade insatser som etablerar nya arenor och tar bort kompetensbrister vid att använda metodiken från ett uppmärksammat EU-finansierat pilotprojekt, MECCA. Det blir för branschen ett nytt sätt att genomföra bärkraftig kompetensutveckling och produktionssamarbete.

Innehåll:

Förprojektet ska utreda och analysera förutsättningarna för att kunna utforma och etablera en helt ny och gränsöverskridande mötesplats för verkstadsindustrin i Mitt-Norge och Mitt-Sverige, där norska och svenska industrimiljön kan träffas efter näringslivets egna förutsättningar för att utveckla den ekonomiska integrationen.

Nätverksarenan sammankopplar norska och svenska industrimiljön vid att:

1. Etablera och vidga partnerskapet genom att erbjuda konceptet för företag och –grupperingar i hela Mitt-Norge och Mitt-Sverige
2. Skapa en modell för rationell användning av fysiska mötesplatser
3. Använda gemensam struktur för kommunikation för att genomföra möten på distans med hjälp av högkvalitativ videoteknologi
4. Använda gemensam nätverksorienterad kompetens- och kunskapsförmedling som kan användas "just in time" i den löpande produktionsprocessen

Från norsk sida koordineras aktiviteterna av Högskolan i Sör-Trøndelag (HiST), avdelning för teknologi, och ansvarar för aktiviteterna mot 15-20 små- och medelstora företag i Trøndelag; Orkdal (bl.a. Båsum boring, Fabricom Vigor, Orkel, Rupro, Simpro, Jankos og ORIS) och Verdal i Nord-Trøndelag (bl.a. Verdal næringsforum, Vitec, Innherred produkter, Dunsmia, Nobø produkter). Det etableras en regional nätverksentreprenör i Orkdal och Verdal.

På svensk sida koordineras aktiviteterna av Ådalsproduktion genom Länsteknisk Centrum i Kramfors i samarbete med BIC Mid Sweden. Samarbete har upprättats med MiUN, Handelskammaren och 15-20 svenska industriföretag. Det etableras två regionala nätverksentreprenörer.

Projektet tar i bruk metodiken och de tekniska lösningarna från MECCA projektet (New Models for European Cost-efficient in-company Certification and Accreditation training) för att utforma en banbrytande (efter europeiska mått) praktisk riktad nätverksutvecklingsarena. Arenan kommer att använda nya tekniska kommunikationslösningar och erbjuder industrin nya arbetsmetoder, som kommer att förbättra det gränsöverskridande samarbetet och stärker regionens attraktivitet och konkurrenskraft genom att etablera regionala nätverksentreprenörer.

3. Projektbeskrivning och måluppfyllelse av mål och målgrupp

3.1 Mål

Att utreda möjligheterna att etablera en ny nätverksutvecklingsarena för gränsöverskridande effektivt samarbete och gemensam kompetensutveckling i verkstadsindustrin. Arenan använder nätverksentreprenörer i kombination med nya arbetsmetoder och nya kommunikationslösningar till att öka tillväxten i regionen.

HiST är den centrala pedagogiska, tekniska, och metodiska kompetensaktören i projektet.

Projektet erbjuder följande resultat för skapa förutsättningar och att lösa problem:

- ✓ Genomföra en behovskartläggning för att uppnå nödvändig användarstyrning på verkstadsindustrins villkor, och därigenom stärka deras konkurrenskraft genom ekonomisk integration och kunskapsutveckling
- ✓ Vidareföreläsa metodiken, de tekniska lösningarna och sprida resultaten från det innovativa MECCA-projektet, som har testats i fyra EU-länder under 2007, till mekanisk industri i Mitt-Norge och Mitt-Sverige
- ✓ Etablera en nätverksarena för metallbearbetande/ mekanisk industri med nya modeller för fysiska mötesplatser och gränslös läring där företagen utbildar varandra, bl a genom produktion, prototyp tillverkning och tillgång till och

nyttjande av certifierade svetsmetoder och produktionsprocesser. Det kommer att stärka näringslivets och gränsregionernas hållbara konkurrenskraft

- ✓ Använda nätverksutvecklingsarenan för att i en väsentlig grad förbättra decentraliserade och små- och medelstora företags möjligheter att med kort framförhållning etablera nya, gemensamma kostnads och tidseffektiva kompetensutvecklingsmodeller för gemensamma utbildningsprogram som resultat
- ✓ Utforma en gemensam kvalitetssäkrat resursbank (genom nätverksentreprenörerna) med ett begränsat antal företag som är kvalificerade. Det antas ca 50 företag från varje land. Här förutsätts att företagen ska hitta potentiella kunder, expertkompetens, produktionskapacitet, specifika produktionstekniska krav etc.
- ✓ Kvalificerade företag kvalitetssäkras bl a genom kunskapsutveckling vid att erbjuda riktade kurs som kombinerar traditionell klassrumsundervisning, e-learning och industriella videostreamingslösningar, videokonferensteknologi med datadelning. Det främjar en integrerad arbetsmarknad med konkurrenskraftig arbetskraft
- ✓ Standardisera den tekniska utrustningen för att kunna använda modern videoteknologi tillsammans med digitala tavlor (Smartboard teknologi) för att kunna erbjuda och utforma en användarstyrd effektiv samarbets- och kompetensutvecklingsarena. Arenan kan användas för att genomföra traditionella möten, som ett hjälpmedel i gemensam produktutveckling eller gemensamma kompetensutvecklingsinsatser där upp till 5-6 företag kan delta. Företagen kan genomföra effektiv kompetens- och kunskapsöverföring, över stora avstånd – "just in time", ex.vis utbyte av nödvändig produktionskunskap till en underleverantör. Det är en banbrytande och nyskapande teknologi. Användande av ny teknologi bidrar till att göra arbetsmiljön attraktiv samtidigt som det ökar tillgängligheten vid användandet av gemensam infrastruktur som även eliminerar gränshinder
- ✓ Använda en kompetensutvecklingsmetodik som följer produktionsprocessen i företagen – utifrån deras behov. Det innebär att använda en förnuftig pedagogisk modell där teori och praktik samhandlar genom att använda aktivitetsbaserad inlärning (MECCA) och att "studenterna" alltid producerar en produkt under kursens gång
- ✓ Genomföra seminarier för industrin som demonstrerar hur nätverksutvecklingsarenan kan användas för att utveckla företagen och säkra den ekonomiska utvecklingen

3.2 Målgrupp

Projektet avgränsas till att utreda utformningen av en effektiv nätverksutvecklingsarena för verkstadsindustrin i Mitt-Norge och Mitt-Sverige. Det inkluderar regionala nätverksentreprenörer och nätverksutveckling som använder nya kommunikationslösningar och kompetensutvecklingsmetoder till att utnyttja och förbättra ledig produktionskapacitet.

3.3 Verksamhetsbeskrivning

Under projektet har vi arrangerat ett antal företagarträffar på svensk och norsk sida. Fokus har varit på företagsgrupperingar, där det redan finns ett organiserat samarbete i en eller annan form mellan företagen.

Träffar:

1. Träffar i Kramfors/ Sverige
2. Träffar i Verdal/ Norge
3. Träff i Orkanger/ Norge
4. Träff i Meråker/ Norge
5. Planerat større samverksansträff i Åre/ Sverige
6. Telefonmöten i styrgruppen

Företagens interesse och behov av nya arbetsmetoder och kommunikationslösningar har utretts. Behovet finns, främst i företag av en viss storlek, då de något större företagen som redan har erfarenhet av samarbete med andra företag uppåt eller nedåt i kedjan. De har upplevt problematiken med missuppfattningar, inte minst vid olika begreppsapparat och språkförbistringar.

Erfarenheterna och resultaten från det vällyckade och innovativa MECCA-projektet har förmedlats till företagen och försökt matcha deras behov. Igen ser vi att intresset är störst bland de större företagen, men i utbildningssituationer kan även de mindre företagen se och uppskatta fördelarna med den nya tekniken.

Att skapa naturliga mötesplatser eller arenor för samarbete mellan företagen har visats sig enklare än vad vi befarade. Nu hade vi redan diskussioner med regionala nätverksaktörer och samarbetet kunde därför utvecklas. Grupperna identifierade dels behov av utbildningar och kompetenshöjande insatser, men även identifierades behovet av att ha tillgång till gemensam utrustning och resurser. Det fanns även ett behov av gemensam koordinering.

Enskilda företag, ex.vis Gerdins i Kramfors och Orkel i Orkanger ser en klar nytta av att implementera den nya tekniken. De har under en längre tid haft ett samarbete kring utveckling och produktion av en specifik produkt. Främst var det att överföra tekniska ritningar, få möjlighet att gemensamt diskutera "online" förslag på förändringar och förbättringar av produkten. Tekniken kvalitetssäkrar processen och förhindrar att onödiga missuppfattningar uppstår.

Det er imidlertid viktig å standardisere de tekniske løsningene. Dette gjør det lettere og koble sammen ulike foretak, da en rekke feil kilder kan elimineres. Standardisering inkluderer å benytte videoutstyr med samme tekniske spesifikasjoner, det inkluderer oppsett, montering og sammenkobling av utstyret, og det kan inkludere å vurdere felles drifts- og innkjøpsløsninger.

Bruk av denne type utstyr fordrer kompetanseutviklingsprogram i foretaket med tanke på aktiv bruk av teknologiløsningene fra ulike typer personell i foretaket. Dette kan løses med relativt korte kurs. Kursene må gi en basis kompetanse i å bruke det tekniske utstyret. Medarbeiderne skal føle seg trygge, selv om de bruker avanserte videoløsninger. I tillegg må opplæringen dekke metodikken, dvs. hvordan personell fra ulike foretakskulturer, ulike produksjonskulturer, og foretak med ulik størrelse skal samhandle for å oppnå ønsket effekt.

I et hovedprosjekt må det vurderes ulike løsninger for drift og support. For å oppnå effektiv drift bør første linje support gjøres ute i bedriften. Dette vil i så fall kreve en opplæring av 2-3 superbrukere i bedriften. Bedriftene i Norge og bedriftene i Sverige bør vurdere å samkjøre innkjøp, da prisene på video utstyr i praksis har en tendens til å reflektere utviklingen på børsen hos de sentrale video selskapene.

Bruk av digitale tavler vil sannsynligvis være en vital komponent i bedrifter som skal samarbeide om produktutvikling. Tavlebildet kan overføres via video. På denne måten er det mulig å diskutere nødvendige detaljer i produktutviklingen over distanse.

Ved prosjektoppstart var det betydelig interesse for den nye teknikken hos bedrifter i både Sverige og Norge. Denne optimismen ble i midlertidig betydelig redusert på slutten av 2009. Den underforliggende årsaken var den hurtig voksende finanskrisen. Bedriftene begynte å miste oppdrag og order, noe som medførte at de måtte vektlegge kjernevirksomheten. For flere dreide det seg i løpet av relativt kort tid om å overleve som foretak som følge av kredittkrisen.

4. Projektets påverkan på de genomgående (horisontella) kriterierna

5.1 Gränsregionalt mervärde

Projektet har helt klart forutsetninger for å skape mervärde for de involverede foretågen og nåtverksaktörerna, spesielt vid att förenkla för foretågen att samverka, att samarbeta och gemensamt utveckla. De tekniska möjligheterna skapar ekonomiska föredelar och gör det även intressant för de mindre foretågen att nyttja resursen.

5.2 Bättre miljö

Ett utvecklat samarbete med hjälp av den nya teknikken snabbar upp processer samtidigt som den minskar behovet av att fysiskt träffas, vilket ger mindre belastning av vår miljö i form av minskat behov av att resa (bil, flyg).

5.3 Jämställdhet

Projektet är i sig könsneutralt, men de branscher vi har fokusert på i projektet - verkstadsindustri - traditionellt är en mansdominerat miljö. Projektet har inga intentioner att arbeta för en bättre könsfördelning i den beskrivna branschen.

5.4 Etnisk mångfald och integration

Inget fokus, men med hjälp av den nya teknikken möjliggörs samarbete även mellan olika nationer. teknikken förbättrar kvaliteten på det som förmedlas och minskar risken för missuppfattningar - språk och teknik.

5. Projektets övriga resultat och erfarenheter

Projektet har avtåckt flera områden där samarbetsmodellen och teknikken kan användas. Vi har inte haft möjlighet att undersöka mer än det som redovisas i rapporten, men i ett eventuellt huvud-projekt blir det centralt. Redan under projektet har arbeetet uppmärksamats av aktörer utanför vår region, vilket förstärker vår tro på att arbeidsmodellen och teknikken är intressant.

6. Gränsregionalt samarbeite efter Interreg-projektets slut

Projektet har styrkt relationerna mellom hovudpartnerna, og introduserat nya aktörer i det gemensamma arbeidet. Det ger goda förhoppningar för ett vidare samarbeite, og väljer vi att gå ett steg vidare – i ett hovudprojeckt – finns det goda förutsättningar för att förstärka og utveckla samarbeidet.

7. Resultatspridning og skyltning

Arbeidet og kontakterna med de olika regionala nätverksaktörerna på norsk og svensk sida har gett en god spridning av projektets målsättningar og resultat. Det ger också förutsättningar för ett brett engagemang vid en eventuell fortsättning i ett hovudprojeckt.

8. Kopplingar till andra projeckt

Føringene fra dette prosjektet vil inngå i grunnlaget for arbeidet som gjøres i et EU-projekt som HiST nettopp har startet opp. Det har tittel: **New Educational Models that Encourage Creative transfer of Competence and Aquitance in Lifelong Learning**, og er finansiert fra LLP-Transversal action programet til EU-kommisjonen. Dette prosjektet utvikler og tester innovative ICT tjenester i voksenopplæring i Norge, Sverige, Slovakia, Slovenia og Ungarn.

9. Øvrigt